LAISVĖ--LIBERTY
Vienintėlis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose $8.00
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) ... 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ--LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827—1828
PRICE 5c A COPY

No. 249 **** Richmond Hill 19, N. Y., Ketvirtadienis, Gruodžio (Dec.) 23, 1954 **** Metai 43-tieji, Dienraščio 35-tieji.

KRISLAI

Užsidarė.
Deficitas nubankrūtavo.
"Gazieta Lietuviška."
Žmonės, užsikrėtę spaustuvninko liga.
Rašo R. Mizara

Los Angeles mieste, Kalifornijoje, buvo penki stambūs angliški dienraščiai, — dabar tepasiliko tik keturi.

Vienas rytinių dienraščių, "The Los Angeles Daily News," šiomis dienomis užsidarė; jis buvo parduotas Normanui Chandleriui, kuris leidžia du dienraščiu, "Times" ir "Mirror."

450 Daily News darbininkų liekasi bedarbių eilėse.

Užsidariusiojo dienraščio leidėjas, C. D. McKinnon, sako:

—Viską dariau laikraščiui palaikyti, bet iš deficito negalėjau išbristi, nes viskas labai pabrango...

Daily News turėjo apie 200,000 skaitytojų.

—:—

Dabar didžiuliame Los Angeles mieste, kaip minėjau, tepaliko tik 4-ri angliški dienraščiai: du leidžia Chandleris ir du — Hearstas.

Vadinasi, pora asmenų nustatė to miesto žmonių, skaitančių angliską komercinę spaudą, opiniją.

Tik stambūs turčiai šiandien tegali leisti spaudą, kuri pasilaiko iš milžiniškų skelbimų, kuriuos duoda taipgi turčiai.

Jei taip, tai ar žmogus šiandien gali tikėtis laisvos spaudos, nebijančios žodį tarti už darbo žmonių reikalus?

—:—

Štai, kodėl progresyvioji lietuvių visuomenė privalo saugoti savo spaudą, kaip savo akį!

—:—

Beje, šiemet, rugpiūčio 16 d., sukako 75 metai nuo pasirodymo pirmo lietuviško laikraščio Amerikoje.

Juo buvo **Gazieta Lietuviška,** "raštas, pašvęstas dėl lietuvninkų Amerikoje."

Savaitraščio leidėjas ir redaktorius buvo M Tvarauskas, sulenkėjęs lietuvis. Artimiausias bendradarbis buvo vienuolis Zaica.

Gazieta Lietuviška neužilgo užsidarė, išėjo tik 16-ka numerių. Skaitytojų teturėjo iš viso tik 132!

—:—

Gazieta Lietuviška, aišku, buvo menkavertis laikraštukas. Jo leidėjas ir redaktorius menkai temokėjo rašyti, o dar silpniau jis orijentavosi politiškai.

O visgi tai buvo pirma lietuviška gazieta Amerikoje!

M. Tvarauskas, man atrodo, buvo užsikrėtęs "spaustuvninko liga." Tokia "liga" yra užsikrėtusių visa eilė žmonių: jei jie ta "liga" nebūtų susirgę, lietuviškos spaudos gal neturėtume.

—:—

Atsiminkime: yra mūsų spaustuvininkų, kurie jau dirba spaustuvėse per arti 50 metų.

Jie dirbo ir tebedirba už menkas algas.

Jie dirba ištikimai, nuolat rodydami didžios meilės spausdintam žodžiui.

Šiemet sukako 40 metų, kai ir šių žodžių rašytojas pradėjo uostyti spaustuvės dulkių kvapą.

—:—

Jei M. Tvarauskas, pirmosios lietuviškos gazietos Amerikoje uždėjėjas, šiandien atsikeltų iš kapo, jis turėtų pripažinti, kad per tuos 75-rius metus lietuviška spauda mūsų šalyje padarė milžinišką progresą.

Deja, šiai spaudai dirva kasdien darosi siauresnė ir siauresnė. Ne taip, kaip prieš 75 metus, kada buvo prasidėjusi tirštėti lietuvių imigracija.

Nacių Wehrmachtas yra Dulleso planas

Paryžius. — Parlamento debatuose deputatas generolas Adolphie Aumeran pareiškė, kad Vokietijos ginklavimas yra piktas amerikietiško sekretoriaus Dulleso ir vokiškų fašistų suokalbis atgaivinti nacinį Wehrmachtą ir su tuomi nacizmą.

Kitas deputatas, kuris aštriai kritikavo Paryžiaus sutartį apie Vokietijos ginklavimą, buvo generolo de Gaulle'o pasekėjas Jaques Soustelle. Šis deputatas sakė, kad Vokietijos apginklavimas padarytų ją pirmaeile ir svarbiausia Amerikos talkininke Europoje, ko, kaip matyti, nori amerikiečiai.

Manoma, kad debatai užsitęs iki po Kalėdų.

Tuo tarpu iš Vienos pranešama, kad Tarybų Sąjunga kontrolės komisijos nepaprastame posėdyje kaltino amerikiečius okupacinės sutarties laužyme. Sovietai sako, kad amerikiečiai dabar turi karinių jėgų Austrijoje ne tik savo zonoje, bet ir francūzų. O tai yra prieš okupacijos susitarimą, kuris sako, kad kiekviena okupacinė šalis jėgas laiko tik savo zonoje.

Franco vis labiau artina Ispaniją prie monarchijos

Madridas. — Diktatorius Franco tarėsi su kunigaikščiu Los Andes apie princo Juan Carlos išmokslinimą. Buvo nutarta, kad tas 16 metų jaunuolis tęs savo mokslą Ispanijos karinėse aakdemijose.

Sakoma, kad Franco dėl to tarėsi apie princo ateitį, nes planuoja artimu laiku įvesti Isanijoje monarchiją. Franco dėl asmeniškų ambicijų nenoris, kad karaliumi taptų sosto pretendentas Don Juan, bet nieko neturi prieš jaunamečio Juan Carlos užsodinimą ant sosto.

Kad Franco įvestų monarchiją, jam jau senokai pataria amerikiečiai ir ypatingai britai.

Lima, Peru. — Čia rasta uraniumo.

Tito kalbėjo Indijos seime, kartotinai tarėsi su Nehru

New Delhi. — Tito kalbėjo jungtiniame abiejų Indijos parlamento butų posėdyje. 750 parlamento delegatų jį sutiko draugiškai ir plojimais palydėjo jo kalbą.

Nuo to laiko, kaip jis šios savaitės pradžioje atvyko į Indiją, Tito jau kelius kartus konferavo su premjeru Nehru. Kelius kartus jie kalbėjosi vieni, be vertėjų arba sekretorių. Manoma, kad prieš tai, kaip Tito apleis šalį, jie išleis bendrą pareiškimą.

Naujasis senatorius bandys tyrinėti pieno monopolijas

Detroitas.—Naujai išrinktas demokratinis senatorius McNamara paskelbė, kad jis ateinančiame Kongrese stos už pieno trustų monopolijų tyrinėjimą. McNamara sako, kad pieno trustai išspaudžia mažus pieno farmerius iš biznio. Romeo, Mich., miestelyje neseniai įvyko 200 tokių farmerių mitingas.

McNamara nurodė, kad pieno farmeriai gauna visai mažai už savo produktus ir vos galą su galu suduria, o didieji trustai praneša apie vis augančius pelnus, tuo tarpu, kai pienas ant prekėjų stalų darosi vis brangesnis, vis sunkiau prieinamas darbo žmonėms.

McNamara buvo išrinktas į senatą su stipria unijų pagalba.

Vakarų Vokietijos jaunimas demonstruoja prieš ginklus

Bremenas. — Čia įvyko jaunimo demonstracijos prieš ginklavimąsi. Apie 500 jaunuolių, dauguma jų socialistai, komunistai ir protestantai - pacifistai, sudarė eiseną su švyturiais. Jie dainavo pacifistines dainas ir nešė iškabas su šūkiais prieš naują Wehrmachtą, prieš ginklavimąsi ir prieš karą.

Policija stebėjo demonstraciją, bet nieko nedarė. Apie panašias demonstracijas pranešama iš kitų Vakarų Vokietijos miestų, kaip tai iš Miuncheno, Frankfurto, Esseno, Diuseldormo ir t. t.

Oaklandas, Calif. — Vietinis AFL "East Bay Labor Journal" sako, kad ryšiai tarp McCarthy'o ir Knowlando dar toli nenutraukti. Nors Knowlandas nesisolidarizavo su McCarthy'o užpuolimu ant prezidento, sako AFL organas, jis visvien lieka jo sėbras ir laikui atėjus stos jam pagalbon.

Sheppardas jau rastas kaltu ir nuteistas kalėti

Clevelandas. — Po penkių dienų svarstymo prisaikdintųjų teisėjų taryba išnešė nuosprendį, kad daktaras Sheppardas kaltas savo žmonos Marilyn nužudyme. Bet jis rastas kaltu ne pirmo laipsnio žudyme, kas reikštų iš anksto planuotame, o antro laipsnio — žudyme pusiausvyros praradimo laiku.

Pasekoje Sheppardas išvengė jam numatomą mirties bausmę, nes teisėjas Blythinas jį nuteisė kalėjimu iki gyvos galvos.

Gynybos advokatai tuojau padavė prašymą nagrinėti bylą iš naujo. Teisėjas išklausys to prašymo detales šio mėnesio 30-tą dieną. Gynybos advokatų prašymas, kad Dr. Sheppardas būtų išleistas po kaucija, betgi, buvo teisėjo atmestas.

Dr. Sheppardas nuosprendį sutiko didžiai susijaudinęs, išbalęs ir laikydamas drebančiose rankose kryželį. Jo šeimynos nariai garsiai verkė.

Jeigu Sheppardo advokatams nepasiseks išgauti naują bylos sprendimą, tai Sheppardas kalės, iki po dešimties metų jis turės progą paduoti prašymą būti išlaisvintam sąlyginiai.

Čiango jėgos šaudė į amerikiečių lėktuvą

San Francisco. — North Western aviacijos linija skelbia, kad didelis keturmotorinis jos orlaivis buvo apšaudytas prie Formozos krantų Čiango jėgų zenitinės artilerijos.

Tas orlaivis, atskridęs į Taipei iš Hong Kongo, buvo tik pakilęs ir skrido link Tokyo. Kadangi apšaudymas įvyko prie pat Formozos krantų, tai negali būti abejonės, kad jį apšaudė nacionalistų anti-orlaivinės patrankos.

Kompanija kol kas nedavė aiškinimo, kaip ji supranta tą apšaudymą ir ką ji darys. Bet iš Washingtono pranešama, kad valdžios šaltiniai trečiadienio rytą atsisakė komentuoti. Valstybės departmento valdininkai sakė laikraščių atstovams, kad jie apie tą incidentą "negirdėjo." Vienok buvo laukta, kad vėliau dienos bėgyje bus padarytas oficialus pareiškimas šiuo reikalu.

Manoma, kad bus aiškinta, jog čianginiai orlaivį apšaudė per klaidą, nors faktas, kad tai amerikiečių orlaivis, sako ekspertai, čiangininkams turėjo būti pakankamai aiškus.

Square D grąžino į darbą anksčiau pašalintuosius

Detroitas. — Square D kompanija grąžino darban 25 darbininkus, kurie buvo išmesti praeito streiko metu. Tokiu būdu unijos laimėjimas streike dabar pilnai atsiektas. Grąžintieji darban darbininkai gaus algas ir už praleistą laiką. Jiems kartu bus išmokėta $20,000.

Streiką laimėjo pažangioji UE unija, kuriai į pagalbą atėjo vietiniai CIO skyriai ir keli AFL lokalai.

Kada nors Indija eis prie socializmo, tvirtina Nehru

New Delhi. — Nehru sakė, kad galutinas jo ir jo valdžios tikslas yra su laiku įvesti Indijoje vienos ar kitos rūšies socializmą. Bet jis atmetė socialistų ir komunistų reikalavimus, kad tuojau būtų pradėta nacionalizuoti sunkiąją pramonę. Nehru sako, kad "tam dar ne laikas."

Parlamente pasakytoje kalboje Nehru sakė, kad laipsniškai bus pradėta nacionalizuoti kai kurias pramonės šakas ir didžiuosius bankus, pirmoje eilėje didįjį Imperijos Banką. Dar ilgai, sakė Nehru, Indija turės maišytą socializmo - kapitalizmo santvarką .

Bonna. — Vakarų Vokietija ateinančiais metais pirks $11,200,000 vertės žemės ūkio padargų iš Rumunijos.

Žemė drebėjo prie Oregono; nuostoliai siekia milijonus

Eureka, Calif. — Nemenkas žemės drebėjimas buvo jaučiamas Šiaurinėje Kalifornijoje ir Pietiniame Oregone. Bent vienas asmuo buvo užmuštas ir keliolika sužeista.

Nors aukos gyvybėmis menkos, medžiaginiai nuostoliai dideli. Vien Eurekoje, kaip apskaičiuojama, padaryta milijono dolerių nuostoliai.

Manoma, kad drebėjimo centras buvo Pacifiko vandenyne, tiesiai į vakarus nuo Eurekos. Pačiame Eurekos uoste nuostoliai nemenki.

Keliolika sužeista

Kautynės ir suėmimai prie užstreikuotojo Underwoodo

(Mūsų korespondento)

Bridgeport, Conn.—Kuomet Bridgeporto miestas paskendęs žibučiuose, apšviestas įvairiaspalvėmis iliuminaciijomis, kuomet "geros valios piliečiai" vieni kitus sveikina su "Kristaus užgimimo proga" ir perka vieni kitiems kalėdines dovanas, tad Underwoodo darbininkai jau 7-tą savaitę leidžia streiko lauke. Nuolatinės pikieto linijos šaltyje, lietuje — dieną ir naktį.

Gruodžio 20 dienos ryte, kompanija pasiryžo "įstumti" į dirbtuve bent 30 streiklaužių. Susidarė pikietas iš kelių šimtų žmonių. Policijos pribuvo arti šimtas, vadovaujamas paties policijos viršininko Lyddy. Taipgi pribuvo visas detektyvų biuras; pribuvo laikraštininkai ir keli šimtai žiopsotojų. Pribuvus streiklaužiams, prasidėjo grūmimasis su policija. Visgi 8 streiklaužiai įsiskverbė į dirbtuvę. Rezultate to, 33 asmenys tapo areštuoti ir keliolika asmenų sužeista. Visa kaltė, sako unija, krinta ant policijos viršininko Lyddy.

Kiti streiklaužiai, pamatę, kad prie dirbtuvės eina muštynės ir areštai, patys atsisakė eiti į dirbtuvę.

Po šio grūmimosi su policija, keli šimtai pikietininkų numaršavo į miesto rotušę pareikšti protestą majorui McLevy. Nors miesto majoras pats su automobiliu važinėjo aplink Underwoodą ir matė maždaug visą procedūra, tačiau į protestą atsakydamas pareiškė, kad jis vengiąs įsivelti į tokias komplikacijas. Vienok, visiems suprantama, kad jis galėjo paveikti ant policijos viršininko Lyddy, ir būtų buvę galima išvengti grūmimosi su policija.

Gruodžio 21 d. vėl įvyks unijos ir kompanijos pasitarimas miesto valdybos būstinėje, kur dalyvaus ir valstijos tam tikri neva bešališki piliečiai.

Kompanijos vadovybė dėjo ir deda visas pastangas, kad atsikračius unijos; taipgi nesutinka pasirašyti kontraktą, kur būtų darbininkams užtikrintos įsisenėjimo privilegijos; taipgi nesirašo po sutartim, kur būtų bešališkų asmenų sprendžiama darbo vertybė.

Taipgi apgailėtina, kad vietinis laikraštis Bridgeport Post ir Bridgeport Telegram (rytinis ir vakarinis, bet ta pati leidykla) labai palaiko kompaniją ir griežtai nusistatęs prieš unijas. Taipgi šio laikraščio darbininkai neturi unijos.

Tačiau savaitinis laikraštis Bridgeport Herald yra palankus unijiniams darbininkams ir daugeliu atvejų pasitarnavęs unijoms.

Paskutiniai pranešimai

Roterdamas. — Sunkios audros siaučia Šiaurės jūroje ir daug žalos pridaryta Olandijoje, Belgijoje, Britanijoje ir Francūzijoje prie Lamanšo kanalo. Vienas belgų laivas su 18 asmenų įgula prarastas ir bijoma, kad visi žuvo. Olandijoje galingos bangos vietomis pralaužė pakraščio šliužus.

New Yorkas. — Didžiojo kapitalo organas "Wall St. Journal" sako, kad automobilių kompanijos supirkinėja daug plieno ir gamina daug autų, nes nori prisirengti galimam darbininkų streikui.

Washingtonas. — Rytų Europos pabėgėliai, kurie susiorganizavę į taip vadinamą "Pavergtų Europos Šalių Asamblėją," po savo konferencijos New Yorke atsiuntė delegaciją pasimatyti su valstybės sekretorium Dullesu.

Delegacijai vadovavo latvis Dr. Vilis Masens.

Jungtinės Tautos.—Generalinis sekretorius Hammarskjoldas vyks į Kiniją po Naujų Metų. Jis vyks ne tiesioginiai iš Stockholmo, kur jis dabar randasi, bet sugrįš į New Yorką ir vyks iš čia.

Washingtonas. — Sekretorius Dulles pareiškė, kad jis stoja už kuo platesnį atominių ginklų vartojimą Vakarų Europos "apsaugai."

Londonas. — Britanijos geležinkeliečiai nutarė pradėti streiką sausio 9 dieną. Geležinkeliečiai reikalauja pakelti jų algas ant 15%.

Streike dalyvautų 400,000 darbininkų. Geležinkeliai priklauso valstybei.

Nairobi.— Kenyiečių partizanų būrys atakavo namą, kur gyvena Jack Ainsworth, korikas, kuris savo rankomis pakorė 250 negrų. Partizanai bandė padegti namą, bet sargai juos atmušė.

Tokyo. — Japonija nutarė pirkti iš Kinijos 30,000 tonų ryžių. Kinija pajėgia parduoti ryžius pigiau negu Burma arba Thailandas.

Madridas. — Franco valdžia uždraudė pardavinėti Ispanijoje du New Yorko "Times" numeriu, nes juose buvo rašyta apie spaudos cenzūrą Ispanijoje.

Belgradas. — Jugoslavija Komunistų Lyga išmes iš savo eilių kelius aukštus pareigūnus, kurie stovėjo arti iš partijos vadovybės išmesto Djilaso.

Karači.— Pakistanas pripažino Vietnamo (Šiaurės) Liaudies Respubliką.

ORAS NEW YORKE
Giedra ir šalta.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827—1828

President, JOHN GRYBAS; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$8.00	Canada and Brazil, per year	$9.00
United States, per 6 months	$4.50	Canada and Brazil, 6 months	$5.00
Queens Co.	$9.00 per year	Foreign countries, per year	$10.00
Queens Co.	$5.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months	$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y under the Act of March 3, 1879.

APIE STALINĄ

GRUODŽIO 21 DIENĄ sukako 75 metai, kai gimė J. Stalinas.

Gimtadienio proga Tarybų Sąjungos sapudoje tilpo nemaža straipsnių apie Staliną.

New York Timeso korespondentas Maskvoje, Clifton Daniel, rašo, kad sovietinė spauda Staliną gretina su Marksu, Engelsu ir Leninu.

Bet tai nėra nieko nauja. Stalinas jau seniai buvo gretinamas su anais trimis genijais.

Stalinas—ne tik ištikimas revoliucinio darbininkų judėjimo vadovas, o ir žymus teoretikas, mokslo žmogus, marksistas-leninistas. Dar prieš arti 50 metų jis, gruzinų kalboje, parašė veikalą, rodosi, "Socializmas ir Anarchizmas," kuris ir šiandien užima žymią vietą marksistinėje klasikinėje literatūroje.

Ta pati buržuazija, kuri, kol Stalinas buvo gyvas, jį visaip dergė, niekino, ilgainiui, atvėsusi, pripažins, jog tai buvo genijus, kokių žmonija retai pagimdo.

KĄ DARYTI?

NEW YORKO MIESTE yra labai daug lūšnynų, senų, apleistų namų, kuriuose žmonės priversti gyventi, bet kuriuose, ypatingai žiemos metu, gyventojai susilaukia baisaus likimo: mirties gaisruose.

Daug tų namų taip apleisti, kad, iškilus gaisrui (o lūšnynuose visuomet dažniau įvyksta gaisru), gyventojams tiesiog nėra progų pabėgti.

Pastaruoju metu miesto administracija pradėjo rūpintis pašalinimu kai kurių priežasčių, dėl kurių žmonės gaisruose miršta. Tai geras dalykas, bet tai ne viskas. Reikėtų imtis radikalių priemonių toms negerovėms pašalinti. Tomis priemonėmis yra: kuoveikiausiai griauti lūšnynus ir jų vietosna statyti gerus, naujus gyvenamuosius namus.

Tiesiog gėda, kad didžiausiame ir turtingiausiame mieste pasaulyje šimtai tūkstančių, jei ne milijonai, žmonių priversti gyventi, kaip žiurkės, baisiose lindynėse.

Tiesiog idijotiškų dalykų šiandien matai mūsų didmiestyje.

Štai, paimkime garsiąją Park Avenue, kurioje ligi šiol gyveno atranka, elitas. Per metų eilę Park Avenue, Manhattane, buvo rezidencijų vietovė. Didžiuliai liuksusiniai apartmentnamiai stūksoja, o juose, žieminio sezono metu, gyvena turčiai.

Bet va, vienu kartu daug tų apartmentnamių,—tvirtovių, galinčių stovėti dar šimtą metų apartmentnamių, —griaunami ir jų vietosna statomi ofisų pastatai,—stiklinėmis sienomis, gražūs.

Paėjęs vieną ar du blioku nuo Park Avenue į rytus, žmogus mato ištisus kvartalus lūšnynų, į žemę kniubančių, senų namelių!

Na, ir kyla klausimas: Kodėl griaunami geri, tvirti namai, kodėl negriaunami lūšnynai ir jų vietosna nestatomi ofisų pastatai

Visa tai yra dėl to, kad mūsų šalies ūkyje nėra jokio planingumo, kad čia viskas atliekama anarchišku būdu.

Miesto valdžia turėtų susirūpinti, kad lūšnynai tuojau būtų iš New Yorko miesto ribų pašalinti.

Ji turėtų reikalauti talkos iš Albany ir iš Washingtono.

Federalinė valdžia galėtų įvesdinti ne vieną bilijoną dolerių kasmet lūšnynams šalinti ir naujiems gyvenamiesiems namams statyti. Ilgainiui ji tuos investmentus gautų atgal.

NELAIMĖS

ORO NELAIMIŲ pas mus atsitinka dažnai, bet nelaimė, kuri palietė itališką lėktuvą Idlewild (International Airport, New Yorke) aerodromo pašonėje, praneša daugelį kitų nelaimių savo, sakytume, ypatingumu.

Štai, atlekia iš Romos lėktuvas su 32 žmonėmis. Lėktuvo vairuotojai tariasi, kalbasi su aerodromo pareigūnais apie tai, kaip ir kuriuo laiku nusileisti, ir lėktuvas nusileidžia Jamaica Bay vandenin, sulūžta, pasineria. Iš 32 žmonių tik 6 išlieka.

Dauguma pasažierių, lėkusių New Yorkan žiemos šventes praleisti, tampa užmušti; visa lėktuvo įgula — taipgi!

Kas dėl to kaltas? Ar buvo čia dėl šitos nelaimės neatbolnumo, neatsargumo, apsileidimo?

Reikia visa tai kuoveikiausiai ištirti ir daboti, kad ateityje tokių nelaimių neatsitiktų.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

ŠILKINIAI TAUTINIAI KOSTIUMAI

Sandaros redaktorius jau pradeda dejuoti:

"Mūsų visokie leidiniai, žurnalai ir net A. Bendoriaus 'Lietuvos Geografija' pamėgo talpinti nuotraukas lietuvaičių tautiniuose drabužiuose. Pradžioje dar buvo smagu pažiūrėti į tuos mūsų spalvingai apsirėdžiusių lietuvaičių paveikslus, bet laikui bėgant, tas įdomumas atbuko ir vaizdai pradėjo nusibosti.

"Štai. A. Bendoriaus parašytoje geografijos knygoje tautiniais, ir dar šilkiniais, drabužiais aprėdytos ir pjovėjos, ir šieno grėbėjos ir piknike dalyvaujančios. Aišku, tokių dalykų nepasireiškė mūsų atmintyje, ar kada nors anksčiau."

M. Vaidylai kažin kas sukelia troškimą pamatyti "paprastą piemenėlį, arba mergaitę ar suaugusius, dirbančius lauke..."

Nei Bendorius nei kiti jo ir Vaidylos bičiuliai neatvaizduos dabartinės Lietuvos darbo žmonių. Piemenėlių, tokių, kokie buvo buržuazijos laikais, Lietuvoje, nebeliko. Gyvulininkystės fermas kolektyviniuose ūkiuose tvarko kitaip negu seniau. Laukų apdirbimo vaizdas šiandieninėje Lietuvoje taipgi griežtai pasikeitė, nes ten vis daugiau veikia mašinos.

PRIEŠ RATIFIKAVIMĄ

Kanados Liaudies Balsas rašo:

"Kadangi po Naujų Metų susirinks parlamentas ir svarstys Paryžiaus sutartis tikslu ratifikuoti jas, prasidėjo platus masių bruzdėjimas Kanadoje prieš tų sutarčių ratifikaciją.

"Kanados Taikos Kongreso Centralinis Komitetas, sykiu su vietiniu taikos komitetu, slavų ir žydų organizacijomis, šaukia masinį mitingą Massey Hall, sausio 9 dieną, kuriame kalbės Dr. Endicott, neseniai grįžęs iš Stockholmo, kur Pasaulinės Taikos Taryba svarstė Paryžiaus sutarčių reikšmę ir priėmė tarimus veikimui tuo reikalu.

"Žydų organizacijos Toronte raportuoja, kad jos apklausinėjo parlamento atstovus, kurie išrinkti Toronte, ir nė vienas iš jų neišreiškęs simpatijos toms sutartims.

"Taikos Kongreso raštinė raportuoja, kad klausinėjant žmones telefonu pasirodo, jog dauguma žmonių yra prieš tas sutartis.

"Pranešimai iš Reginos sako, kad abiejų karų veteranai siuntinėja atvirutes parlamento nariams, kuriose sakoma, kad remilitarizacija Vokietijos nacių generolų vadovybėj sudaro atominio karo pavojų, kuris grumoja ir Kanadai. Veteranai ragina parlamento narius kalbėti prieš sutartis ir balsuoti prieš jas.

"Įvairios organizacijos priima rezoliucijas ir siunčia jas parlamento nariams, reikalaudamos pasisakyti prieš tas sutartis.

"Dr. Endicott raportuoja, kad jam būnant Stockholme teko susidurti su vokiečiais, iš kurių patyręs, kad dauguma vokiečių nenori, kad jie būtų vėl paversti kareiviais ir žmonių žudytojais.

"Kanados Taikos Kongresas šaukia visus Kanados žmones dabar reikšti mintis prieš atkūrimą vokiečių militarizmo, reikalaujant, kad Kanados parlamentas atmestų tas sutartis, pagal kurias bus mobilizuojama pusės milijono vokiečių kariuomenė su tais pačiais generolais, kurie vadovavo vokiečių armijoms prie Hitlerio."

PASTABOS

Associated Press redaktorių suvažiavimui, Tampa, Fla., raportavo korespondentas Robert Eunson, neseniai grįžęs iš Azijos.

Savo raporte jis atžymėjo tai, kad amerikiečių lėktuvai, kurie buvo Sovietų nušauti ar pašauti, lekiojo Sovietų teritorijoje šnipinėjimo (reconnaisance) tikslais.

"Ką amerikiečių kovos lėktuvai darytų, jeigu Sovietų lėktuvai skraidytų virš amerikiečių militarinių bazių ir jas fotografuotų?" klausia korespondentas Eunson.

Jis mano, kad rusai nenori tokių nesmagių dalykų, kaip amerikiečių lėktuvus šaudyti. Bet jie kitos išeities neturi, kaip tik pastoti amerikiečių šnipavimui kelią.

—:—

Žurnalas "Time" rašo, kaip iš Londono lėktuvu atvyko keturi žymūs žmonės į Montrealą, Kanadą. Jie čia atvyko vyriausiai prekybos reikalais.

Bet štai kas atsitiko, kas pagadino visą biznį.

Trys svečiai gavo vietą ir buvo maloniai priimti puikiame Windsor viešbutyje. Bet ketvirtasis buvo pasiųstas į kitą ir visai pigų viešbutį.

Tas ketvirtasis buvo negras Grantley Adams, Anglijos kolonijos Barbados premieras.

"Aš dabar jaučiuosi taip, kad daugiau nenorėčiau į Kanados žemę savo kojos įkelti," išvykdamas pasakė premieras Adams.

Rasinė diskriminacija žymiai pažemino Kanados vardą.

—:—

Stokjardų darbininkų unijos žurnalas rašo, kad televizijoje rodomi apie kriminalystes filmai yra taip sutaisyti, kad jie persigeria per vaikų smegenis ir kūną. Tai kriminalysčių dirbtuvės.

Nedyvai, kad šiuo metu vis daugiau ir daugiau plečiasi tarp jaunimo kriminalystės. Jaunimas išmoksta kriminalysčių amato, tėmydamas filmas, skaitydamas tam pritaikytus leidinius.

Minima unija kviečia publiką kovon prieš kriminalystes, vyriausiai šalinant jų priežastis.

—:—

Kinijos sostinės Pekino radijas praneša, kad sostinės priemiestyje yra atkasti seno miesto griuvėsiai. Nustatyta, kad šis miestas galėjo būt virš 2,000 metų senumo.

—:—

New Yorke vieno biznieriaus rūbus prosinant buvo rastas plunksnakotis kišenėje. Bet kai jį paspaudė, šis plunksnakotis pradėjo šaudyti ir suradėjo ranką sužeidė.

Kalbininkas Kazimieras Būga

Š. m. gruodžio 1 d. sukako 30 metų nuo lietuvių kalbininko K. Būgos mirties. K. Būga — vienas iš žymiausių lietuvių kalbos tyrinėtojų ir literatūrinės kalbos ugdytojų. Jis atliko svarbius darbus lietuvių kalbos žodžių lobio rinkimo, leidimo ir tyrinėjimo bare, lietuvių kalbos istorijos, kirčio, tarimų ir kitų dalykų tyrinėjimo srityse. Būdamas didžiųjų rusų lingvistų mokinys, kreipdamas daug dėmesio į slavų ir baltų kalbų santykius, K. Būga pateikė daug medžiagos slavų-baltų kalbų giminystės bei tarpusavio santykių problemai spręsti. Remiantis K. Būgos kalbiniu palikimu, tęsiamas didžiojo lietuvių kalbos žodyno leidimas, lietuvių kalbos istorijos, akcentologijos ir kt. tyrinėjimai. Savo kalbiniais darbais, ypač savo "Lietuvių kalbos žodynu" ir žodžių kilmės aiškinimais, K. Būga tapo plačiai žinomas už Lietuvos ribų ir žymiai prisidėjo prie lietuvių kalbos mokslo išvystymo.

Gausus ir įvairus K. Būgos palikimas vertas dėmesio ypač šiandien, kai po klaidingo Maro mokymo apie kalbą sutriuškinimo atgavo savo teises lyginamasis istorinis metodas, apie kurį J. V. Stalinas pasakė, kad jis, "nepaisant jo rimtų trūkumų, vis dėlto yra geresnis, negu tikrai idealistinė Maro keturių elementų analizė, nes pirmasis skatina dirbti, studijuoti kalbas, o antrasis stumia tik gulėti ant krosnies ir burti iš kavos tirštimų apie garsiuosius keturis elementus".

K. Būga buvo žymus lyginamojo istorinio kalbų mokslo atstovas, nemaža praturtinęs jį lietuvių kalbos faktais, tuo dar labiau iškeldamas lietuvių kalbos reikšmę lyginamajai kalbotyrai. K. Būgos kalbinio palikimo įvertinimas glaudžiai siejasi su viso mūsų tautos kultūrinio palikimo marksistinio įvertinimo uždaviniu.

K. Būga — pirmas lietuvių kalbininkas, specialiai pasiruošęs ir atsidėjęs lietuvių kalbos tyrinėjimui. Jis tęsė kitų kalbininkų nuo XIX a. pradėtą lietuvių kalbos tyrinėjimą, praturtindamas lietuvių kalbos mokslą naujais, reikšmingais darbais.

Feodalų - dvarininkų bei reakcingosios dvasininkijos šimtmečiais niekinama bei persekiojama lietuvių kalba nuo XIX a. pradžios ima pamažu atgyti. XIX a. pirmoje pusėje gimęs lyginamasis istorinis kalbų mokslas įveda lietuvių kalbą į mokslo pasaulį. Lietuvių kalbą, kaip vieną iš daugiausia senovinių žodžių ir formų išlaikiusių gyvųjų indoeuropiečių kalbų, pradeda tyrinėti rusų, ukrainiečių, lenkų, čekų, bulgarų, vokiečių, švedų, norvegų, prancūzų, italų, estų, suomių ir kitų tautų lingvistai.

XIX a. antroje pusėje lietuvių kalbos tyrinėjimo bare apsirodo ir lietuviai (A. Juška, K. Jaunius ir kiti).

XX a. pradžioje Rusijos universitetai, pasaulinio garso rusų lingvistai išugdo mums žymiausią lietuvių kalbotyroje lingvistą K. Būgą ir literatūrinės kalbos ugdytoją J. Jablonskį.

K. Būga gimė 1879 metų lapkričio 6 d. Pažiegės vienkiemyje (dabartiniame Dusetų rajone), vidutinio valstiečio šeimoje. Pramokęs skaityti ir rašyti pas "daraktorių," lankė Dusetų valsčiaus mokyklą, o paskui mokėsi Zarasų apskrities mokykloje. 1892 m. nuvežamas pas gimines į Peterburgą, kur baigė keturias klases ir tėvų pageidavimu įstojo į kunigų seminariją. Bet čia jo nepatenkina teologiniai dalykai, ir jis po metų išstoja iš seminarijos. 1899 m. gauna tarnybėlę meteorologijos observatorijoje. Čia bedirbdamas susidomi kalbos mokslu — kalbotyra. Susipažįsta su A. Juškos, K. Jauniaus ir kitų kalbiniais darbais. Rusų kalbininkai pastebi K. Būgos didelius kalbinius gabumus ir plačiai jį įtraukia į kalbos mokslo darbą. 1902 m. Rusijos Mokslų akademijos jis paskiriamas Jauniaus sekretoriumi. 1905 m. jis įstojo į Peterburgo universitetą, kurį baigė 1912 m. ir F. Fortunatovo rūpesčiu, Boduenui de Kurtenė pritariant, 1916 m. paskiriamas Peterburgo universiteto privat-docentu. 1917 m. jis — Permės (dabar Molotovo) universiteto ekstraordinarinis profesorius. Įkūrus Tarybų valdžią Lietuvoje, 1919 m. Būga Tarybinės vyriausybės buvo pakviestas vykti į Vilnių redaguoti lietuvių kalbos žodyno. Tačiau iš tolimojo Tomsko jis tesuspėja grįžti į Lietuvą 1920 m., kai užsieniniai interventai ir lietuviškoji buržuazija jau buvo pasmaugusi jauną tarybų valdžią. Lietuvoje K. Būga ruošia žodyną, profesoriauja Kauno universitete, ruošia spaudai mokslo darbus. Buržuazinė Lietuvos vyriausybė, mėgusi kelti didelį triukšmą apie nacionalinės kultūros ugdymą, bet iš tikrųjų tesirūpinusi siaurais egoistiniais savo klikos interesais, nesudarė minimaliausių sąlygų žodyno darbui. Ankštame, tamsiame ir triukšmingame bute įsikurdina lietuvių kalbos žodyno redakcija ir Būgos šeima. Atlyginimas menkas. Būga buvo ir žodžių rinkėjas, ir redaktorius, ir korektorius, ir profesorius, ir pagrindinių lituanistinių darbų leksikologijos, akcentologijos, kalbos istorijos ir kitais klausimais autorius.

Nepakenčiamos gyvenimo sąlygos, įtemptas darbas suardė jo sveikatą, pakirto jį pačiame kūrybinių jėgų suklestėjime. Būgos amžininkas ir bičiulis įžymusis latvių kalbininkas prof. J. Endzelynas ne sykį yra pažymėjęs, kad daug padariusį ir labai daug žadėjusį lietuvių lingvistą Būgą pražudė lietuviškos buržuazijos egoizmas, padarydamas nesugrąžinamus nuostolius lietuvių kalbos mokslui.

K. Būga buvo glaudžiausiai susijęs su rusų kalbos mokslu, su rusų kalbininkais. Įstojęs į Peterburgo universitetą, K. Būga klausė paskaitų pas Fortunatovą, Bodueną de Kurtenė, Sobolevskį, jų įtakoje subrendo kaip savarankiškas kalbininkas ir jautė nuolatinę jų paramą. K. Būgai baigus universitetą (1912 m.), Rusijos Mokslų akademija akademikų Fortunatovo ir Šachmatovo rekomendavimu jam paveda A. Juškos žodyno redagavimą. K. Būgai buvo sudarytos sąlygos susipažinti Vilniuje su lietuvių kalbos žodynais ir tikrinti medžiagą vietoje. Iki 1914 m. K. Būga paruošė spaudai lietuvių kalbos žodyno II-jo tomo I-ąją dalį. Rusų mokslininkų pastangų ir paramos dėka jis gauna stipendiją, gilina studijas, o sunkiais pirmojo pasaulinio karo metais dirba mokslinį darbą Rusijos universitetuose.

Būga pasižymėjo didele pagarba rusų kalbai bei rusų kultūrai ir kovojo prieš buržuazinį nacionalistinį purizmą, ujusį iš lietuvių kalbos tuos slaviškos kilmės žodžius, kurie tvirtai įėjo į lietuvių kalbos pagrindinį žodyninį fondą ir sudėtį. Pasidaręs savarankišku tyrinėtoju, K. Būga ir toliau palaikė glaudžius ryšius su įžymiaisiais rusų kalbininkais, su rusų kalbos mokslu. Tie ryšiai K. Būgos buvo palaikomi iki pat mirties, net sąlygomis buržuazinio režimo, kuris visais būdais stengėsi atitverti Lietuvą nuo Tarybų Sąjungos. K. Būga susirašinėjo su tarybiniais kalbininkais akademiku L. A. Bulachovskiu, profesoriais Durnovu, Iljinskiu, A. L. Pogodinu ir kt. Jis recenzavo Tarybų Sąjungoje pasirodžiusius kalbinius darbus, tuo pačiu juos propaguodamas.

K. Būga buvo nepaprastai darbštus, kuklus mokslininkas. Jam teko dėti pagrindus lyginamajai istorinei lietuvių kalbotyrai. Daugelis lietuvių kalbotyros barų dirvonavo. Būga — ir leksikografas - leksikologas, ir akcentologas, ir dialektologas, ir kalbos istorijos tyrinėtojas. Jo kalbinės veiklos rezultatas—keliasdešimt atskirai ar periodinėje spaudoje paskelbtų darbų.

Lietuvių tarybinių kalbininkų uždavinys—marksistiškai išnagrinėti gausų K. Būgos kalbinį palikimą. Ne viskas šiame palikime yra priimtina, ne visi jo darbai vienodai vertingi mokslo požiūriu. K. Būga buvo ribotų visuomeninių-politinių pažiūrų, kas, be abejo, turėjo įtakos ir jo moksliniam darbui.

Nemažas Būgos ir rankraštinis palikimas, kurį išstudijuoti yra mūsų kalbininkų svarbus uždavinys.

K. Būga pažymėtinas pirmiausia kaip didžiojo lietuvių kalbos žodyno pradininkas. Savo surinktąja medžiaga bei pirmaisiais lietuvių kalbos žodyno sąsiuviniais jis daug yra prisidėjęs prie lietuvių leksikografijos ugdymo. Savo gausiais etimologijos, žodžių darybos, istorijos bei geografijos, semantikos ir kt. tyrinėjimais jis skynė kelią lietuvių leksikologijai. Jo padaryta nemaža pagrįstų žodžių kilmės aiškinimų, kurie gali būti panaudoti kaip pagrindas sudarant etimologinį bei istorinį žodyną.

Iki šiol nenustojo reikšmės Būgos darbai "Apie lietuvių asmens vardus," "Kalba ir senovė" ir kt. Toliau vystant istorinę akcentologiją, neapeitinas jo darbas "Kirčio ir priegaidės mokslas."

Literatūrinės kalbos vystymui svarbu yra panaudoti Būgos sukauptą liaudies kalbos žodžių lobį ir jo teisingus nurodymus dėl kalbinių taisymų.

Būgos surinktą gausi me-

(Tąsa 3-čiame pusl.)

A. ČECHOVAS

Protingas kiemsargis

Vidury virtuvės stovėjo kiemsargis Filipa ir sakė pamokslus. Klausėsi jo lekajai, vežikas, dvi kambarinės, virėjas, virėja ir du berniukai — virėjo padėjėjai, tikri jo sūnūs. Kas rytas jis ką nors vis skelbdavo, gi šį rytą jo kalbos tema buvo švietimas.

— Ir gyvenate jūs visi, lyg kokie kiauliški žmonės,— kalbėjo jis, laikydamas rankose kepurę su skardiniu ženklu. — Sėdite, tupite jūs čia, ir, be tamsybės, nematyti jumyse jokios civilizacijos. Miška šaškėmis lošia, Matriona riešutėlius gliaudo, Nikiforas dantis šiepia. Argi tai protas? Tai ne iš protingumo, o iš kvailumo. Nei kiek jumyse nėra protinių gabumų! O kodėl?

— Tas teisybė, Filipai Nikandričiau, — pastebėjo virėjas. — Žinoma, koksai mūsų protas? Mužikiškas. Argi mes ką suprantame?

— O kodėl jumyse nėra protinių gabumų? — toliau kalbėjo kiemsargis. — Todėl, kad jūs neturite tikro taško. Ir knygučių jūs neskaitote, ir apie raštus jūs neturite jokio supratimo. Paimtumėte knygutę, atsisėstumėte sau ir paskaitytumėte. Juk skaityti, berods, mokate, sugraibote raides. Va tu, Miša, paimtum knygutę ir paskaitytum čia. Tau būtų nauda, na ir kitiems malonumas. O knygutėse apie visokius daiktus dėstoma. Ten ir apie gamtą rasi, ir apie dievybę, apie žemės kraštus. Kas iš ko daroma, kokie įvairūs žmonės visokiomis kalbomis. Ir apie stabmeldystę irgi. Apie viską knygose rasi, kad tik noro būtų. O tai sėdite sau prie krosnies, ryjate ir geriate. Nelyginant galvijai neraliuoti! Tfu-

— Jums, Nikandričiau, į sargybą metas, -- pastebėjo virėja.

— Žinau. Ne tavo reikalas man nurodinėti. Va, pavyzdžiui, sakysime, kad ir mane paėmus. Koks čia gali būti mano užsiėmimas tokiam senyvam mažiuj? Kuo savo širdį galiu užganėdinti? Nėra geresnio daikto, kaip knygutė ar laikraštis. Tuojau va eisiu į sargybą. Išsėdėsiu prie vartų kokį trejetą valandų. Ir jūs manote, žiopsosiu arba niekus su bobomis plepėsiu? Ne-e, aš ne toksai!. Pasiimsiu knygutę, atsisėsiu ir skaitysiu savo malonumui. Taigi mat.

Filipas išsiėmė iš spintos sudriskusią knygutę ir įsikišo ją į užantį.

— Va koks mano užsiėmimas. Iš mažens įpratau. Moki žodį, žinai kelią — girdėjote, berods? Tai mat...

Filipas užsidėjo kepurę, krenkštelėjo ir niurnėdamas išėjo iš virtuvės. Jis nuėjo už vartų, atsisėdo ant suolo ir apsiniaukė, lyg debesis.

— Tai ne žmonės, o kažkokie kiauliški chemikai, — burbtelėjo jis, vis tebegalvodamas apie virtuvės gyventojus.

Nurimęs, jis išsitraukė knygutę, rimtai atsiduso ir ėmė skaityti.

"Taip parašyta, kad geriau ir nereikia, — pagalvojo jis, perskaitęs pirmąjį puslapį ir pakraipęs galvą. — Duoda gi dievas proto!"

Knygutė buvo gera, Maskvos leidinys: "Šakniavaisių auginimas. Ar reikalingas mums sėtinys." Perskaitęs pirmus du puslapius, kiemsargis reikšmingai palingavo galva ir nusikosėjo.

— Teisingai parašyta!

Perskaitęs trečiąjį puslapį, Filipas susimąstė. Jis norėjo galvoti apie mokslą ir kažin kodėl apie prancūzus. Galva nusviro jam ant krūtinės, alkūnės įsirėmė į kelius. Akys prisimerkė.

Ir sapnavo Filipas sapną. Viskas, mato jis, pasikeitė: žemė ta pati, namai tokie patys, vartai kaip pirma, bet žmonės visai ne tie pasidarė. Visi žmonės protingi, nėra nei vieno kvailio, ir gatvėmis vaikšto vis prancūzai ir prancūzai. Vandens vežėjas, ir tas protauja: "Aš, prisipažįstu, klimatu labai nepatenkintas esu ir noriu į termometrą pažvelgti", o jo rankose stora knyga.

— O tu paskaityk kalendorių, — sako jam Filipas.

Virėja kvaila, bet ir ta kišasi į protingus pokalbius ir įterpia savo pastabų. Filipas eina į nuovadą įregistruoti savo gyventojų, — ir keista, net šioje rūsčioje vietoje kalba tik apie protingus daiktus, ir visur ant stalų guli knygutės. O va kažin kas eina prie lekajaus Mišos, purto jį ir rėkia: "Tu miegi? Aš tave klausiu: tu miegi?"

— Sargyboje miegi, mulki? — girdi Filipas griausmingą kažin kieno balsą. — Miegi, nenaudėli, galvijau?

Filipas pašoko ir pratrynė akis; prieš jį stovėjo nuovados viršininko padėjėjas.

— A? Miegi? Aš uždėsiu tau pabaudą, bestija! Aš parodysiu tau, kaip miegoti sargyboje, šunsnuki!

Po dviejų valandų kiemsargį pareikalavo į nuovadą. Paskiau jis vėl atsirado virtuvėje. Čia, paveikti jo graudenimų, visi sėdėjo aplink stalą ir klausėsi Mišos, kuris kažin ką slebizavo.

Filipas, susiraukęs, išraudęs, priėjo prie Mišos, sudavė pirštine per knygą ir tarė niūriai:

— Mesk šalin!

1883

MONTELLO, MASS.

LIETUVIS TEISĖJAS

Lietuvis advokatas Antanas Kupka tapo teisėju (judge). Jį toms pareigoms paskyrė Massachusetts gubernatorius Herter. Pirmiau Antanas Kupka buvo teismo raštininku (clerk).

Teisėjo pareigas pradėjo eiti gruodžio 14-tą. Pirmutinis prasikaltėlis jam pasitaikė bedarbis, 6 vaikų tėvas. Teisėjas jį švelniai paleido. Bet paskui atsirado moteris, kuri už tai protestavo. Jinai sakė, kad tas vyras yra buvęs teistas pirmiau, jis neužsimoka bilų.

Montellos lietuviai džiaugiasi, kad Antanas gavo teisėjo profesiją. Jis tam yra tinkamas ir teisingas. Gero pasisekimo Antanui teisėjo pareigose!

—:—

RADO MIRUSĮ

Lapkričio pabaigoje rado jau keletą dienų mirusį Juozą Naujoką, apie 72 metų amžiaus. Gyveno pavieniu kokioje tai šantėje (lūšnoje) krūmokšniuose netoli Winter St. Turėjo seną automobilį. Aplink šantę laikėsi visokio laužo. Policija rado aplink juosmenį užrištų pinigų. Paskui, po laidotuvių, kažin kas tą šantę uždegė. Po to ten rado geležinę dėžę, kurioje policija rado karo bonų ir daugiau pinigų.

Šiame mieste jo giminių nėra. Sakoma, kad jis turi Amerikoje seserį, kur nors Pennsylvania valstijoje.

Iš Lietuvos paėjo Bliuviškių kaimo, Griškabūdžio parapijos, Šakių rajono (apskr.).

Giminės galite atsišaukti šiuo adresu: 162 Melrose St., Brockton, Mass.

George Shimaitis

Oficialiais daviniais, trečioj spalio savaitėj Kanadoje užsiregistravusių bedarbių buvo 259,170. Šešiais procentais daugiau, negu tuo metu buvo pernai.

KALBININKAS KAZ. BŪGA

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

džiaga apie baltų gentis bei jų kalbų ypatybes; ir tolesnis tarybinių kalbininkų ir istorikų uždavinys — kritiškai bei visapusiškai apsvarstyti baltų genčių problemą kalbos, istorijos, etnologijos ir archeologijos mokslo šviesoje.

K. Būgos kalbinio palikimo nagrinėjimas ir jo geriausių darbų įsisavinimas padės toliau vystyti lietuvių kalbos mokslą.

J. Kruopas
filologijos mokslų kandidatas

Montreal, Canada

Ant Mount Royal, gražiavietėje Chalet, Spiros Colivas ilgus laikus buvo išnuomavęs nuo miesto tą vietą ir ten užlaikė restoraną su užkandžiais ir minkštais gėrimais. Neabejotina, darė ten gražų pelną. Bet kiek laiko atgal miestas iš jo atėmė tas koncesijas. Jis liko miestui skolingas $4,500 už rendas ir kitas sąskaitas. Geruoju nesutinka atmokėti skolas, todėl miestas nutarė traukti į teismą.

—:—

"Baby shower party"

Verdunietė Julė Bobelienė (Šlekytė) ruošiasi neužilgo tapti motina. Ta proga jos artimos draugės jos pagerbimui gruodžio 4 d. surengė "baby shower party." Apart gerų linkėjimų laimingai tapti motina, įteikė dar ir dovaną, pritaikytą naujam (ar naujai) "ateiviui."

—:—

Buvo atvažiavęs svečiuose žentas

Rosemountiečių Petronių žentas iš Jungtinių Amerikos Valstijų buvo atsilankęs svečiuose. Ta pačia proga tenka priminti, kad jo žmona, o Petronių duktė Janė, jau turi susilaukusi sveiką ir gražią dukrelę. Motina ir naujagimė, sako, jaučiasi gerai. **J.**

Polemika ir kritika

LIETUVOS SŪNUS IŠEIVIS ATSAKO SAVO KRITIKAM

Mano kūrinys "Lietuvos Sūnus Išeivis," kuris ilgokai ėjo per "Laisvę," mano nuostabai, iki šiol jau susilaukė net keturių draugų skaitytojų aštrios kritikos. O nei vieno tokio, kuris būtų pasitenkinęs. Iš tikro, turiu stebėtis, kokios skirtingos žmonių mintys. Tą pats patyriau ne tik namuose, savo mieste, bet ir toli už namų. Tai yra: "L." koncerte lapkričio 14-tą d.

Ir dabar tikrai žinau, kad pasitenkinusių mano kūriniu yra kur kas daugiau nei kritikų. Liberty Auditorijoj teko kalbėtis su daugeliu draugų ir draugių ir visi sakė, kad labai gražiai parašytas, miela skaityti. Su vienais dar nebaigiau, kaip štai iš užpakalio draugas Grybas čiupo už rankos ir sako: "Eik šian su manim, vieni žmonės būtinai tave šiandien nori matyti." Ir vos mums apsisukus porą žingsnių, draugas vėl sušuko: "Va šitie, šitie." Supažindino, pasispaudėme dešinėmis. Tie žmonės sako: "Malonu, malonu jus, drauguti, pažinti, Susninkų Jurgi; dėkui už parašymą tokio gražaus rašinio, 'Lietuvos Sūnus Išeivis.' Ar dar ilgai eis per 'Laisvę'?" Aš jiems paaiškinau, kad su vakar dienos numeriu jau pasibaigė.

"Jau pasibaigė?" liūdnai ištarė moteriukė. "O mes taip mylėjome skaityti ir pabaigos nematėme." Jos draugas sako: "Mes vakar dienos 'L.' negavome, tai antradienį matysime pabaigą." Bet, draugučiai, tik padėkoti neužtenka. Reikia patiems parašyti keletą eilučių į "Laisvę," kad ir kiti jūs mintis matytų.

Visiems atskirai savo kritikams nemaniau atsakyti. Bet "Laisvėje" už lapkričio 19 d. su savo kritika pasirodė tūlas Eks-mainierys, kuris ne juokais mano kūrinį labai sukritikavo, o autorių paliko viso labo tik "kvaileliu," svajotoju. Jam mano kūrinys labai nepatinka, tiesiog pasmerkia; anot jo, viskas tik išgalvota, neturi nieko bendro su tikrove. Aš nežinau, kaip Eks-mainierys suprantate tikrovę. Tik pradėdamas kritiką, pats Eks-mainierys prisipažįsta: "niekada nesu rašęs, nesu kritikas." Bet mano kūrinys taip jam padilgino jausmus, kad turėjo (gal pirmą kartą savo gyvenime) griebtis plunksnos ir sukritikuoti, ką kitas parašo, sukuria. (Čia būtinai truputį turiu nuklysti nuo temos, nes to reikalauja šito rašinio etika.) Gal tik dėl tokių kritikų, kokiu pasirodė Eks-mainierys, ir lietuvių rašytojų mes turime mažai. Mažai tokių, kurie su savo kūriniais išeina, pasirodo viešumoje. Turime gerą pavyzdį iš anuomet LMS centro paskelbto konkurso lietuvių teatro scenai parašyti kokį veikalėlį — operetę, dramą ar kitokį kūrinėlį, kurį būtų galima suvaidinti paprastoj svetainiukėj be didelių išlaidų, prisiruošimo, ilgo artistų mokymosi.

Bet kas gi pasirodė? Viso labo kontestan išstojo tik keturi rašytojai. O juk visiems žinoma, kad lietuvių mokytų rašytojų, kurie gali kurti ir sukurti gerų veikalų teatrui, yra, bet kontestan nestojo. Nestojo gal tik dėl to, kad bijojo kritikų. Antra: todėl, kad parašyti scenai bent kokį veikalą yra labai sunkus, įkyrus darbas, kuris iš autoriaus paima daug rūpesčio, energijos ir nemažai laiko reikia išeikvoti, o naudos mažai. O dar kuris tik draugas parašė kokį nors kūrinėlį scenai ar šiaip kokią apysaką, romaną, tai tada išlenda iš kanapių visi Pilypai ir nemielaširdingai kritikuoja. Kritikuoja net užgauliojančiai, tiesiog pasmerkia mirčiai autorių ir jo kūrinį.

Kad jis to ir to nepamiršo; to ir to nežinojo, nepažino, o turėjo žinoti. O kad autorius ant savo kūrinio gal prasėdėjo šimtus ir tūkstančius valandų, tai tie kritikai nė nepagalvoja. Jis tik su vienu pusvalandžiu plunksnos darbo visa autoriaus triūsą paverčia niekais. Man teko skaityti pasaulyje geriausia išgarsėjusio rašytojo Maksimo Gorkio, rodosi, "Mano Universitetai." Ten jis sako: "Kai tik aš pradėjau rašinėti į laikraščius, tai tuoj patėmijau, kad juo daugiau ką išgalvoji, tuo geriau myli, patinka skaitytojams." Ar Upton Sinclairio garsioji knyga "Raistas," kuris supurtė kuone visą Amerika, buvo parašyta be išgalvojimo? Ar tos knygos autorius visur ir visuomet sekiojo paskui Jurgi Rutkų? Ar jis ėjo tą nakti, kada Jurgis—sušalęs, išalkęs, suvargęs — vaikščiojo Chicagos gatvėmis ir pasitikęs į priešingą pusę einantį gubernatoriaus milijonieriaus brolvaikį, kvailiuką, pusgirtį, kreipėsi prie jo, prašydamas 10 centų ant kavos puodelio, o tas pasakė: "Aš irgi tokis pat valkata, eik šian su manim, aš tave gerai pavaišinsiu"? Bet kai jie susirado vežiką ir reikėjo užmokėti, tai tas "vargšelis" išsitraukė iš kelnių kišenės pundą banknotų, vieną padavė Jurgiui, kad užmokėtų vežėjui, o Jurgis tuo momentu galvojo: čiupti tą visą pundą ir mauti šalin... Bet jo galvota viena sekundė per ilgai: draugas gi, ištraukęs vieną padavė jam, o kitus įsikišo vėl į kišenę.

Ir kada vežėjas juos parvežė, tai Jurgis nusistebėjo, pamatęs paežerėje didingą palocių. Jo draugui komanduojant, tarnas turėjo užmokėti vežėjui ir Jurgiui paruošti puotą. Ten Jurgis buvo puikiai pavaišintas. Net ir persiškų slyvų gavo. O jo "draugas," sėdėdamas kitoje pusėje stalo, linksmas išsiplepėjo, kad jo dėdė, gubernatorius, išvykdamas į Franciją, paliko jam tik tris tūkstančius dolerių ant trijų mėnesių. Ir kad jis labai myli ir apsives su tarnaite Katriute... Bet pakol Jurgis pavalgė, jo gerasis "draugas" garsiai knarkė... O tarnas Amiltonas, tatai matydamas, pasišaukė "svečią" prie durų, paėmė už rankos, spyrė į sėdynę ir smarkiai pastūmė, kad Jurgis tekinas nulėkė laiptais ir atsidūrė sniege...

(Bus daugiau)

Padėkite savo vajininkams gauti Laisvei naujų skaitytojų. Laisvės kaina $8.00 metams.

CLEVELANDO ŽINIOS

PASISKUBINKIME ĮSIGYTI METELIONIO KNYGĄ

Antano Metelionio knyga "Apie Dievus ir žmones" jau neužilgo bus gatava. O iš anksto užsisakydami, galime ją gauti tik už vieną dolerį ir mūsų vardai bus išspausdinti knygoje, tik mūsų užsakymai turi pasiekti autorių ne vėliau 1955 m. sausio 10 d. Todėl mūsų užsakymai privalo būti pasiųsti ne vėliau Naujų Metų.

Clevelande ir apylinkėje gyvenantiems galima užsisakyti Metelionio knygą pas J. Žebrį, kuris pasirūpins, kad mūsų užsakymai būtų priduoti laiku ir be jokio rūpesčio. Tai pasiskubinkime priduoti laiku.

Antanas Metelionis nuo savo jaunų dienų studijavo religijų besivystymą dar gilioje senovėje, tūkstančius metų prieš Kristaus erą. Metelionis turėjo susisiekimus su Europos atėjistais ir studijavo jų raštus. Todėl jis yra pilnai kompetentiškas parašyti laisvosios minties studijavimui ir smagiam pasiskaitymui knygą.

BUVO LIŪDNOS IR SKAITLINGOS LAIDOTUVĖS

Kuomet penkių gaisre žuvusių kūdikių kūneliai, sutalpinti į 3 karstelius, buvo nešami į Friendship Baptistų bažnyčią, kurioje jau buvo susirinkusių apie 700 negrų ir baltų žmonių, žuvusių kūdikių jaunos motinos, eidamos paskui karstelius, garsiai verkė ir jas prilaikė bažnyčios tarnai, kad nesukluptų. Iš vienos jaunų motinų, per verksmus pasigirdo, "Oh Dieve! Kodėl!" Tas klausymas skaudžiai palietė visų susirinkusių jausmus ir kuone visiems išspaudė ašaras, o nekurios moterys nualpo.

Kunigai, sakydami prakalbas, irgi pasiėmė rišti tą klausimą: kodėl balti šovinistai neišleidžia negrų žmonių iš tų pavojingai perpildytų lužnų, kurios jau tikroje to žodžio prasmėje pasidarė gaisrų spąstais. O tuo baltųjų šovinistų neišleidimu negrų žmonėms apsigyventi žmoniškesnėse vietose pasinaudodami lūžnų savininkai lupa dar didesnes rendas ir ieško ar neras dar kokį kambarėlį pertverti į du ir pasiimti dar 8 dolerius į savaitę. Yra tokių godišių, kurie iš dviejų šelmynų namo turi pertvarstę nuo sklepo iki palėpio, padarydami nuo 7 ir daugiau šeimų "namą" ir prisilupa iš jo apie po $400 per mėnesį.

Kūdikiai palaidoti Evergreen Memorial kapinėse.

Teko nuvažiuoti ir į tą tragėdijos vietą, 2675 E. 51 gatvė. Iš viršaus nesimatė daug apdegimo, matomai ugniagesiai greitai užgesino. Iš viršaus žiūrint į tą lušną, atrodo, kad ji bus statyta virš 50 metų atgal dėl dviejų šeimynų, bet dabar, kai kaimynai man papasakojo, ta lūšna yra ištvarstyta nuo sklepo iki palėpės (atiko), ir dabar jau 7 šeimynų bei 4 kambarėlių pavieniams pergulėti "namas."

Apie 5 metai atgal tą dviejų šeimynų namą nupirkusi Mrs. Gillum, užmokėdama $5,000. Pertvėrinėjimui dėl 7 šeimų ir 4 atskirų kambarėlių pasisamdė, kaip čia vadina, "visų amatų džekius," kurie atliko visą darbą: pertvarstė, suvedžiojo vandens rynas, elektros vielas ir viską, kas ten buvo reikalinga,— neturėdami jokio pavėlinimo tokiems darbams atlikti. Savaime aišku, kad ir Mrs. Gillum nebūtų gavusi pavėlinimo tokiam pertvarstymo darbui, už tai ji ir nesivargino juomi. Gal jai ir reikėjo duoti kam kyšių, bet tai jos dalykas.

Po įvykimo tos baisios tragėdijos, Clevelando Miesto Tarybos susirinkime, miesto majoras svaidė visokiais apetitais į Tarybos narius, pastarieji metė majorui atgal, negalėdami surasti kas kaltas, kad tos lūšnos nėra inspektuojamos. To pasekmė: Mrs. Gillum buvo apklausinėjama ir iš to išplaukė Mrs. Gillum principiniai dalykėliai, būtent, kad toje jos lūšnoje randasi nuo 26 iki 30 asmenų; rendų mokėjimas nustatytas ant savaitinių pamatų ir kad ji gaunanti mėnesinių įeigų apie $440, metams $5,280. Tai yra daugiau, negu ji mokėjo pirkdama.

Dar biskutis apie tragėdijos įvykį: Mr. ir Mrs. Duvall, trijų žuvusių kūdikių tėvai gyveno sklepe, bet kūdikiai buvo su Mrs. Duvall sesutė Mrs. Johnson palėpėje. Mrs. Johnson yra našlė. Ji ta tragėdijos naktį, palaukusi iki visi 5 kūdikiai užmigs, apie 9:30 v. v. išėjo pas motiną, kuri gyveno už poros blokų. Vėliau, kas pabeldė į Duvallų duris, sakydamas, kad viršuje yra gaisras. Juodu abu šoko bėgti gelbėti kūdikius, bet liepsna su dūmais jau veržėsi laiptais žemyn, nebebuvo galimybės kūdikius išgelbėti. Ugniagesiai surado, kad kūdikiai buvo išbudę, 2 ir 2 gulėjo lovoje kryžiavai; seniausis, matomai apsisupęs kuo, bėgęs prie lango ir suklupęs.

J. N. Simans

Jei Tamsta dar neprenumeruoji dienraštį Laisvę, tai tuojau užsisakykite. Jis kasdieną atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pasaulio.

Antano Metelionio Knyga
"Apie Dievus ir Žmones"

Smagu, kad Metelionio knygos prenumeratų rinkimas eina gana gerai. Tačiau jau laikas suskubti ir baigti tą darbą. Norime baigti prenumeratų rinkimą su naujais metais. Iki sausio 10 dienos visų knygą užsisakiusiųjų vardai turi būti priduoti spaustuvei. Taigi, gruodžio mėnesiu reikia skubiai rinkti prenumeratas ir baigti rinkimą paskirtu laiku.

Kurių dar niekas nepakalbino užsiprenumeruoti tą knygą, tie užsisakykite patys. Prenumeratas siųskite Autoriui arba Laisvės įstaigai.

Knyga galėtų būti gatava pradžioje vasario mėnesio, jei suskubtume prenumeratų rinkimu. Tą darbą žymiai gali pagreitinti asmenys patys užsisakydami knygą. Kaina tik $1.00. Be atidėliojimo prisiųskite doleriuką ir savo vardą ir antrašą.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Trijuose namuose numušė rendas

Gaisragesybos viršininkas Cavanah patikrino padėtį visuose tuose 13-je namų, kuriuos buvo pagrąsinęs uždaryti gruodžio 20-tą. Atrado, kad gerai paspausti savininkai pasistengė ant greitųjų už vis didžiausius pavojus prašalinti. Gyventojai pasiliko savo vietose.

Kitų trijų namų Bronxe patikrinimas parodė, kad ten pavojai neprašalinti. Cavanagh tiesioginiai kreipėsi į valstijinį butams valdininką McGoldrick su pareikalavimu ten rendas numušti, palikti tik po $1. Tą ir padarė. Tuo patimi ten palikta gaisragesių sargyba per ištisą parą.

Gyventojų neiškraustė ir iš tų 3 namų. Pasirodė, jog tie namai daugiausia apgyventi iš pašalpos gyvenančia biednuomene. Labdaros Departmento valdininkai sakė, kad jie negalėtų surasti kitą butą dideliam skaičiui tokių šeimų, kurios neišgali aukštų rendų.

Unijistai rašo, jog nuolankavimas bosui nepagelbėjo

Viešbučių darbininkų laikraštukas "Hotel" atžymėjo Wanamaker krautuvių darbininkams padarytą skriaudą uždarymu krautuvių. Ten iškeliama naujas dalykas, kurio kiti darbininkų laikraščiaai gal buvo nepastebėję. Primena, jog Women's Wear Daily buvo rašyta, kad krautuvių uždarymas buvo "pirmuoju žingsniu plane stockholderiams išvengti mokėjimo taksų." Pirma savo oficialiuose pranešimuose sakė, būk turinti koncentruoti dėmesį toms krautuvėms, kurias turi Philadelphijos apylinkėse.

Po antrašte "1,800 pravaryti iš darbo Kalėdoms," viešbučių darbininkai unijistai rašo apie Wanamaker darbininkus jog—

"Vienu skaudžiausių pažymių Wanamaker darbininkus ištikusioje nelaimėje yra tas, kad jie per metų metus buvo įtikinti, būk jų padėtis 'skirtinga' nuo kitų darbininkų, nes jų samdytojai specialiai juos įvertina. Jie turėjo lyg ir uniją, 'nepriklausomą' grupę, kuri nuolankiai atsinešė į tos įstaigos vadovybę, atmetė kovingumą, laikėsi nuošaliai kitų tos srities unijų, atsisakė tapti dalimi darbininkų organizacinio kūno. Nebuvo pilnutinai kompaniška unija, bet arti to.

"Ko tuomi atsiekė? Turėjo žemesnes algas, negu kitose krautuvėse. Smulkučiai algų priedai bėgiu paskiausių trejų metų, sakoma, sudarė viso iki $1.25 savaitei. Gi atstatymo iš darbo mokesties žadėjo mokėti ne daugiau kaip už 8 savaites, nors darbininkas būtų buvęs ten išdirbęs 40 ar 50 metų..."

Laikraštukas ragina palyginti tai su viešbučių darbininkų gautais per tą laiką mokesties priedais ir pensija visam likusiam darbininko amžiui po išdirbimo daug trumpesnio laiko. Pažymi, jog atstatytieji krautuvės darbininkai daugelis buvo išdirbę virš 20 metų, o kai kurie ir virš 50.

Unijistai pataria visiems pasimokyti iš Wanamaker darbininkų klaidos, jog neverta atsidėti ant bosų malonės. Vienatinis darbininkams užtikrinimas bent ką yra gera, kovinga unija savo industrijoje, įstaigoje; tokia unija, kuri taipgi stiprina save ryšiais su visomis kitomis unijomis ir bendruoju darbininkų judėjimu.

U. D.

Lauksime ne dovanų, žmonių

Kalėdinis prašymas visiems mūsų prieteliams ir gerų pramogų mėgėjams yra toks:

Tiesiai iš šapų ir raštinių keliaukite į Liberty Auditoriją valgyti sykiu su mumis Kūčių vakarienę! Nesigailėsite. Šviežios žuvies karšta vakarienė su visais Kūčioms tinkamais pridėčkais bus duodama vakarienės laiku.

Tradicijų prisilaikantieji lietuviai valgydavo Kūčiomis 12 patiekalų. Mūsų gerosios seimininkės savo susirinkime prižadais padaryti visko, ko reikia aukštaičiams, žemaičiams ir dzūkams, priskaitė net arti 20 patiekalų.

Mums, šeimininkėms, Kūčios atsieina sunkiau, nes mes, daugumoje, taipgi dirbame už namų sienų. Taigi, turėsime paskubomis bėgti iš šapų, apleisti darbavietių pares tikslu pagaminti šį bendrą visuomeniską pobuvį. Tačiau tikimės, jog jus įvertinsite mūsų darbą kaip ir visuomet praeityje. Su ta viltimi jūsų laukiant toji paskuba darosi lengvesnė ir darbas malonus.

Lauksime jūsų Liberty Auditorijoje gruodžio 24-tos vakarą. Vakarienę duosime 7 val., o gal ir anksčiau, jei to reikalaus ankstybas svečių atvykimas.

Moterų Klubas

Naujieji Metai Auditorijoje bus ko atsiminti

Žmonės klausinėja, kokioje formoje įvyks šiemetinis Naujųjų Metų pasitikimas Liberty Auditorijoje. Atsakymas:

Tokioje pat, kaip kad buvo paskiausiais dvejais metais. Organizacijos, šeimos ar atskirų asmenų grupės užsisako salėje stalą ar stalus. O ant tų stalų dedasi vaišes tokias, kokios kam skanu.

Kaip bus su tais, kurie neturi grupių? — klausia kiti.

Visi kviečiami. Kiekvienas gali ateiti prie grupės ar pats vienas. Pernai didelę dalį publikos sudarė tie, kurie atėjo tiktai šokti ir šiaip su visais pažįstamais ir draugais peržengti slekstį į kitus metus. Jie nepaisė vaišių, tad ir nesidėjo į grupes. Be to, kas ateina alkanas, gali gauti lengvų užkandžių čia pat Auditorijos restaurane.

Klausiantiems, kiek kainuos: Įžanga į šokius ir mokestis už žvangučius, blizgučius bendrai kainuos viso $1.50. Po tiek mokės turintis ar neturintis stalą. Stalo užsisakymas nieko nekainuoja. O tas, ką dėsis ant stalo, priklausys nuo grupių susitarimo.

Aido Choras ir su juo baliavosiantieji prieteliai vaišėms susideda po $2 ir tuos įsakymus turi choristams įteikti iš anksto. Girdėjau, jog tokios pat sąlygos prisidėti prie Bimbos-Jankaičio ir Ko. stalo ir prie kai kurių kitų.

Šokiams gros pirmos rūšies orkestras.

Stalų užsisakymui skambinti Liberty Auditorijos vedėjui: VIrginia 9-4678.

Ar.

BING CROSBY
GRACE KELLY
WILLIAM HOLDEN
in A PERLBERG SEATON Production
"COUNTRY GIRL"
A Paramount Picture
CRITERION
Užrašykit Laisvę Savo Draugui.

Englewoode, savo bute, rastas miręs Alexis Thomson, milijonierius linksmautojas, 40 m. Sako, jog išbuvęs 48 valandas mirusiu iki jį atrado. Laikinai nustatė, jog mirė nuo širdies smūgio. Paskiausiais keleriais metais jo vardas buvo dažnai girdimas dėl pažinčių Jelkės merginomis ir dėl dviejų divorsų.

Iškėlė dar 3 lėktuve prigėrusius žmones

Pirmadienį narūnai iškėlė iš Italijos atskridusio sudužusio lėktuvo skeveldrų ir dar 3 mirusiųjų lavonus. Visi buvo lėktuvo darbininkai: jauna hostesė ir du stewardai.

Šimtuose tų šeimų, kuries laukė atvykstančių savųjų, šventės atėjo tragiškai liūdnos. Tarpe daugelio žuvusių jaunesniųjų, Astorijoje šermenėje paguldyta 76 metų amžiaus Giulia Taibi. Jos trys sūnūs nebuvo motinos matę per 30 metų. Senutei palengvindami kelionę čionai atvykti, išpirko jai kelionę lėktuvu. Ji nebeturėjo laimės pamatyti vaikus, o jiems teko skaudus pamatymas motinos lavonuose.

Iškėlimas dalių ir lavonų cina lėtai. Tam trukdo gelmėje esanti tamsa ir pavojus, kad sudužusio lėktuvo skeveldrų aštrumas gali nupiauti narūnams oro tiekimo ir jų iškėlimo laidus. Ieškojimas dalių ir lavonų ir jų iškėlimas gali užtrukti dar gana ilgai.

Panaujino laivakrovių derybas su firmomis

New Yorko uosto laivakrovius atstovaujanti unija — International Longshoremen's Association — ir kompanijų sąjunga — Shipping Association — panaujino derybas už naują kontraktą. Paliečia 25,000 uosto darbininkų.

Tuo patimi sykiu buvo susirinkę ir kitų rytinio pajūrio uostų darbininkų atstovai. Spėjama, jog jie bendrai su newyorkiečiais tarėsi, kokią rolę vaidintų tie kiti, jeigu newyorkiečiams reikėtų skelbti streiką.

Veteranai gins savo narį nuo persekiojimo

Abrahomo Lincolno Brigados Veteranai nutarė veikliai vykdyti kampaniją išlaisvinimui Steve Nelsono. Jie pareiškė, jog jam yra pavojus tapti pasiųstu kalėjiman dviems dešimtims metų.

Padėti laimėtį jam laisvę ir iškovoti atmetimą tų ragangaudiškų "sedition" įstatymų gelbės ir finansiškai. Viena priemonių pinigams gauti yra išpardavimas knygų **Men in Battle,** kuri aprašo bendrąją Ispanijos demokratijos kovą, **ir History of the Abraham Lincoln Brigade.** Jas abi sykiu parduoda už $5. Gaunamos veteranų centre, 23 W. 26th St., New Yorke. Rep.

Ar Tamsta jau gavai Laisvei naują skaitytoją? Jei ne, tai pasirūpink gauti.

Subway nelaimėje aštuoni sužeisti

Grįžimo iš darbo laikų pirmadienio prievakarį Independent linijų traukinį A staiga sustabdė Broadway-168 stotyje. Daug asmenų suvirto ant grindų ir ant vienas kito. Įvyko mažų susižeidimų. Šeši buvo reikalingi apžiūros ligoninėje.

Motormaną atstatė iš tarnybos iki įvykdys tyrinėjimą, nuo kurio priklausys ir jo darbas ateityje.

Sako, kad motormanas traukinį sustabdė neprivažiavęs stoties galo. Durys atsidarė, bet vėl tapo tuojau uždarytos ir traukinys pasijudino baigti privažiuoti. Kas nors norėjęs toje stotyje išlipti išsigando, kad neišliptų, patraukė nepaprastos padėties signalą (emergency cord). Momentaliai sustabdžius traukinį, stipriai nesilaikiusieji rankenų virto ir parvertė kitus.

Deimantuoti vagys

Atvykę į darbą pirmadienio rytą deimantais prekiavimo firmos savininkai rado įstaigą apvogtą. Išnešta $150,000 vertės industrinių deimantų. Įstaiga randasi 1650 Broadway, New Yorke.

Vagys buvo ekspertai. Jie įsigavo pro langą iš tuščio namo, iki apiplėšiamojo namo lango turėjo praeiti siauručiu kranteliu 14 aukštų aukštumoje. Policija sako, jog ir saugiųjų šėpų atidarymas vykdytas tos rūšies ekspertų. Deimantų gavę, įrankius paliko ten pat.

Stockholmas.— Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Dag Hammarskjoldas tapo priimtas į Švedijos akademiją, kuriai priklauso tik 18 asmenų. Jie visi skaitomi "nemirtingais."

Įtartą žmogžudystėje išleis po kaucija

Teisėjas Barshay sutiko išleisti po $7,500 kaucija Jerome Lieberman, vieną iš tų 4, kurie buvo kaltinami, kad kankino ir žudė žmones iš to turėdami sau smagumo.

Liebermanukas buvo atjungtas nuo bylos dėl nužudymo Menterio. Prokuratūra negalėjo įrodyti jo rysio tame. Tačiau jį dar laiko sąryšyje su mirtimi kito darbininko Ulricksono, kuris mirė po to, kai jis buvo atrastas sumuštas parke.

AIDO CHORAS

Šiomis dviemis švenčių savaitėmis pakeista pamokų vakaras, įvyks ketvirtadieniais, gruodžio 23 ir 30-tą. Po švenčių pamokos vėl bus penktadieniais.

Moterys pamokas pradeda 7:30 ir taip bus iki koncerto, kuris įvyks sausio 23-čią. Viso choro pamoka prasideda 8 v.

Nuteisė jauną gražuolę kaip Tar. Sąjungos šnipę

Berlynas. — Amerikiečių aukštosios komisijos Vokietijoje teismas nuteisė penkeriems metams kalėjimo 24 metų amžiaus gražuolę Irmgard Schmidt. Ji buvo apkaltinta šnipinėjime Tarybų Sąjungos naudai. Anot kaltinimo, ta jauna vokietaitė prisiplakdavo prie amerikiečių žvalgybos karininkų Vakarų Berlyne ir išgavusi pageidaujamą informaciją ją perduodavo tarybinei žvalgybai rytinėje miesto dalyje.

Hong Kongas. — Didžiulis gaisras čia paliko benamiais 6,000 kinų. 4 asmenys sudegė liepsnose.

Xmas Message from Quadruplets

The five-year old Collins quadruplets, Barbara and Linda, Edward and Andrew, pair up to wish all Americans a Merry Christmas and urge them to buy U. S. Savings Bonds as holiday gifts. The quadruplets have been receiving Bonds as Christmas gifts for their future financial security from their parents, Mr. and Mrs. Charles Collins of Riverdale, N. Y.

NEW YORK

BUSINESS OPPORTUNITIES

SIUVIMO DIRBTUVĖ
14 Single Needle Mašinų
96—10—1200 pėdų—2 Hoffman prosijimo mašinos Bronx
Tel. CY. 4-4484—9 iki 1 val.
LU. 4-3355 — 6 iki 8 val.
(247-249)

PARSIDUODA
BAKERY—LUNCH
$650 savaitinių įeigų, ilgų metų lysas; randa $90; didelė kampinė krautuvė. Nustatyta pricinama kaina greitam pardavimui. Aukštas potencialius, puikiausias biznis. Pirkite tuojau.
237 Central Ave., Brooklyn
Tel. ES. 6-9690
(248-250)

Camden, N. J.

LLD 133 kuopa šaukia savo metinį susirinkimą pirmą nedeldienį sausio mėn., 2-trą val. po pietų, toje pačioje vietoje, kaip visuomet. Visi nariai kviečiami atsilankyti, taipgi atsiveskite ir svečių.

Mieli draugai ir draugės! Šitas mūsų metinis susirinkimas yra gana svarbus. Bus valdybos rinkimas, išgirsite savo kuopos vajininko raportą kaslink Laisvės vajaus, pasiimsite po knygą ir įsigysite Vilnies Kalendorių 1955 metams.

Pasimatysim, pasikalbėsim, vienu žodžiu, praleisim linksmai popietį ir grįšim namo pilnai užsiganėdinę.

—:—

Philadelphijos vajininkai darbuojasi pusėtinai gerai. Eina varžytinės su kitais miestais už pirmą vietą laimėtojų. Dabar, per šventes, yra gera proga, tik reikia tą progą gerai išnaudoti. Taip sakant, smarkiau sukrusti, padirbėti iš peties, o pamatysite, kaip Philadelphija atsistos ir pasiliks pačiame viršuje vajininkų lentelės.

Gaila, kad aš negaliu jums padėt tame vajaus užbaigos darbe, kadangi paskutiniu laiku mano sveikata žymiai pašlijo į blogąją pusę, randuosi po gydytojo priežiūra, kurio įsakymas draudžia išeiti toliau nuo savo stubos arba turėti reikalus su kokiu nors bizniu.

Bet turiu viltį, kad iki mūsų kuopos susirinkimo susidrutinsiu tiek, kad galėsiu susurinkime dalyvauti. O dabar, proga švenčių sveikinu Laisvės štabą ir kitus visus draugus ir drauges, vėlydamas viso labo pasilieku.

Camdenietis

Socialistai protestuoja

Amsterdamas. — Socialistinio Internacionalo pildomoji taryba pasiuntė protestą Čekoslovakijos valdžiai. Proteste sakoma, kad Čekoslovakija bereikalingai ir nepamatuotai kalina socialdemokratus.

Madridas. — Franco valdžia atidėjo planą oficialiai suvalstybinti visus laikraščius.

Brooklyn--Richmond Hill
Parengimų Kalendorius

Penktadienį, Gruodžio-Dec. 24
Kūčių Vakaras su Programa

Penktadienį Gruodžio - Dec. 31
Laukimas Naujų Metų

Sekmadienį, Sausio-Jan. 9
Vaidinimas—"Prašvilpta Laimė"

Sekmadienį, Sausio-Jan. 16
D-ro J. F. Boriso lekcija, 3 P. M.

Sekmadienį, Sausio-Jan. 23
Aido Choro Koncertas

Sekmadienį, Vasario-Feb. 6
Laisvės Dalininkų Suvažiavimas ir Banketas

Visi aukščiau suminėti parengimai bus
LIBERTY AUDITORIUM
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

VINCAS SODAITIS

PETRAS KAPICKAS

Užlaiko Puikiai Įrengtą
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St. Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 4-8174

Medus Sveikatai
Medus yra labai naudingas sveikatai. Laisvės įstaiga gali jus aprūpinti medum.
Kaina: Kvorta $1.25
Pusgalionis $2.50

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark, 5, N. J.
MArket 2-5172

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Gerai Patyręs Barberis

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta